

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre — — — — 3.—	Negyedévre — — — — 3.60
Félévre — — — — 6.—	Félévre — — — — 7.—
Egész évre — — — — 12.—	Egész évre — — — — 14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap

Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.

Hirdetések petit számítással, díjszabás szerint.

Apró hirdetések ára: egy sor 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

A király és a nemzet.

Budapest, aug. 26.

A király tegnap ismét bizonyosságát adta annak, hogy nemzetével össze van forradva. Egy rettenetes szerencsétlenség forró lehelete futott át Budapest utcáin, mely nemcsak vagyont, hanem emberéletet is pusztított el. A király könnyező szemmel állott meg a megsebesültek kórágánál s megsiratta az immár temetőbe vándorló áldozatokat is. Ez a nagy uralkodó, korának egyik legnemesebb férfiá tehát együtt érez velünk, ha szerencsétlenség ér bennünket, vagy pedig ha nemzeti visszaemlékezések fénye ragyogja be magyar látóhatárunk horizontját. De kérdezzük, miért nem ért velünk egyet a Felség azokra a nemzeti jogokra nézve, melyeket mi magunknak követelünk s melyeket az 1867-iki alkotmányos törvényekre való támaszkodással nagyon helyesen összegezett egy legelőkelőbb ellenzéki politikusunk a következőkben:

Tegye le a hadsereg az esküt a magyar alkotmányra.

A magyar ezredekben legyen magyar vezényleti nyelv.

A magyar ezredeknél szolgáló tisztek legyenek magyar állampolgárok.

A magyar hadsereg legyen különálló része az osztrák hadseregnek.

A magyar katonai oktatás legyen csakugyan magyar a német nyelvnek gyakorlati szükségéből való alkalmazásával.

A hadbíróság bíraskodási nyelve legyen szintén magyar s a közös hadseregnél levő jelvényeink, a zászló, a kardbojt szintén legyenek magyar nemzeti színűek.

Az ellenzéknek mai vezérét, Beöthy Ákost mindezekre vonatkozólag megkérdezték tegnap s ő bizik ezen kérések teljesítésében. A többek közt azt mondta, hogy a főntebbi követelésekkel jut kifejezésre teljesen az Ausztriával való paritás.

Ezekben valósul meg az, hogy a magyar hadsereg, mint a közös hadsereg kiegészítő része, külön jelleggel bír, amely ily módon éles demarkacionális vonallal van az osztrák hadseregtől elválasztva. És ez az elválasztó vonal belső alkotóelemében és a külsőségeiben így jutna kifejezésre.

Amikor a harcot a képviselőházban megindítottuk — mondta Beöthy Ákos a *B. H.* tudósítójának — nem volt kilátásban, hogy bármit is elérjünk. Egyáltalán nem volt arra sem kilátásunk, hogy az ujonclétszámemelés lekerüljön a napirendről, hiszen *Darányi* Ignác földmivvelésügyi miniszter nagy beszédében azt mondta, hogy teljesítése politikai lehetetlenség. És ime, nemcsak ezt értük el, hanem azt is, hogy ma az egész kormánypárt és a közvélemény a zászlójára írta, hogy bizonyos nemzeti követeléseket teljesíteni kell.

Az az út, amelyet a kiindulási ponttól eddig megtettünk, jóval hosszabb és akadályokkal tel-

jesebb volt, mint az, ami a már most elért eredményektől a kitűzött programig terjed.

Határozott és biztos reményem van arra, hogy az ellenzék célját elérheti. Ezt a reményemet pedig építem a következő tapasztalatokra és mozzanatokra:

Az első tapasztalati mozzanat az, hogy már 1848 előtt ennek a monarchiának két igazán nagy külügyminisztere és politikusa, *Kauniz* és *Metternich* rájöttek arra, hogy egy elégedetlen Magyarország mellett nem lehet nagyhatalmi politikát csinálni. Tudvalevő, hogy *Kauniz* volt az, aki állást foglalt II. József császár abszolutizmusa ellen és abban, hogy ő halála előtt kész volt helyreállítani az alkotmányt és összehívni az országgyűlést, *Kauniz*nak igen nagy része volt.

Igy volt *Metternich*. 1811-től 1825-ig nem volt országgyűlés. Közben volt *Napoleon* leverése, a szent szövetség alakulása, aminek következtében Auszria hatalmának tetőpontján állott. Vezető állam volt Európában, *Metternich* azt mondta magáról, hogy ő *Európa kocsis*a.

Ferenc császár azt hitte ekkor, hogy leszámolt a magyar alkotmánnyal. Ismeretes, hogy törvénytelenül szedett adót, ujoncot. És mind a mellett *Metternich* megmagyarázta, hogy ha az alkotmányt helyre nem állítják, ő nem képes politikát csinálni. A nemzet halás is volt érte. *Metternich*et indigénává tette a legnagyobb magasztalás kíséretében, ami törvényünkbe is van iktatva.

Még erősebb bizonyítékul szolgál az a korszak, amely 1849-től 1867-ig terjed. Akkor mindenki teljes joggal hitte, hogy *finis Hungariae*. Az osztrák abszolút uralom hatalmának zenitjén állott. Jött *Szolferinó* és *Königrätz*. De ezek nélkül is teljesen tarthatatlanok voltak a viszonyok és mindenki tisztában volt azzal, hogy a magyar alkotmány helyreállítása csak idő kérdése.

— Így állván a dolog, — folytatta *Beöthy Ákos*, — én előttem tisztán áll, hogy a magyar nemzetnek és törvényhozásnak teljesen aktív részvétele nélkül teljes lehetetlenség nagyhatalmi politikát csinálni, habár ez utóbbi kifejezésre meg kell jegyezni, hogy használata ellen *Deák Ferenc* tiltakozott és ez a 66-diki föllíratból ki is maradt. De teljes lehetetlenség, hogy a kettős monarchia pozícióját megtartsa és éppen azért, ha az alkotmányos gépezet fennakad, okvetlenül el kell következnie annak, hogy az akadályok elháríttassanak, vagy hogy a közvélemény megnyugodva, egész odaadással menjen bele a törvényhozási és kormányzati funkciók teljesítésébe, amelyek az alkotmánygépezet normális működésének a folyamányai.

Ebből a fölfogásból indultam én ki akkor, a mikor az ellenzék akcióját szerény tehetséggel támogattam és a miként idáig a számításom nem esalt, úgy minden valószínűség szerint ezután sem fog csalódní. *Bonyodalmak jöhetnek, de a végleges kibontakozást illetőleg kétség nem lehet.*

A mostani állapotot sokkal veszedelmesebbnek tartom, mint a netáni bonyodalmat, mert a nemzet így, mai állapotában teljesen elcsenevészedik. Ha igaz az, hogy a fejedelem azt mondta az uralkodó pártnak, hogy nem világosították föl a közfelfogásról, az az őszinteség

hiányát oly mértékben konstatálja, amely már határozottan a politikai integritásba vág bele.

Ezt a véleményt a magunk részéről is föltétlenül aláírjuk.

A válság.

Darányi a királynál.

Budapest, aug. 26.

A király ma délelőtt ötnegyed óráig fogadta kihallgatáson *Darányi* Ignác földmivvelésügyi minisztert. E kihallgatásnak minden körben nagy fontosságot tulajdonítottak már jó előre.

Darányi Ignác tizenegy óra előtt tíz perccel érkezett a királyi palotába, két szürkés fogaton. Amint a várba érkezett, rögtön bejelentették a királynak, aki egy percig sem várakoztatta meg *Darányit* s rögtön fogadta. Nagy számú érdeklődő közönség lepte el ez idő alatt a várpalota főbejárata előtti teret s ez idő alatt érkezett a palotába *Klotild* főhercegné udvarhölgye kíséretében, hogy látogatást tegyen a palotában lakó fiánál, *József* *Agost* főhercegnél.

Darányi Ignác kihallgatása egy negyed egy óra után hét perccel ért véget. A miniszter a királyi palotából egyenesen a miniszterelnöki palotába hajtatott, ahol háromnegyed óráig időzött gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnöknél. Mig *Darányi* hosszasan benn tárgyalt a miniszterelnöknél, ez idő alatt érkezett oda gróf *Pejacsevich* Tivadar horvát bán, kiről közbevetőleg megjegyezzük, hogy néhány percig tárgyalt csak a miniszterelnökkel.

A miniszterelnöktől *Darányi* Ignác kollegájához, *Lukács* László pénzügyminiszterhez hajtatott, kinél szintén hosszasan benn időzött.

Darányi Ignác miniszterrel, mikor a kihallgatásról visszajött, alkalma volt munkatársunknak beszélni, kinek a kérdősködésére csak annyit válaszolt:

— *Nem történt semmi. Ismétlem, semmi.*

Dacára e rövid kijelentésnek, *Darányi* nagyon jó kedvű volt s ha lehet a jelekből következtetni, a designáláshoz fűzött eddigi kombinációk nemhogy értékükből veszítenének, sőt ma már határozottan közel állanak a befejezéshez. Annál is inkább hihető *Darányi* Ignác miniszterelnöksége s hogy az új kormány személyét illetőleg egyedül áll, mert *Lukács* László pénzügyminisztert első ischli útja alkalmával designálta a király, de *Lukács* a megbízatást nem fogadta el.

Darányi Ignác a várból a földmivvelés-

ügyi miniszteriumba hajtattott s mint igen jó forrásból értesülünk, a király a napokban újra kihallgatáson fogadja *Darányi Ignác* földmivvelésügyi minisztert.

A mai kihallgatásról a félhivatalos Bud. Tud. a következő értesítést adta ki:

Ő Felsége ma délelőtt 11 órakor *Darányi Ignác* dr. földmivvelésügyi minisztert egy óráig tartó kihallgatáson fogadta. *Darányi* dr. ezután gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnöknél tett látogatást.

Őszeres fiaskó.

A politikai pikantériáknak egy érdekes esetéről értesülünk most.

Mikor gróf *Khuen-Héderváry* Károly beadta a lemondását, a képviselők között pártkülönbség nélkül az az óhaj nyert kifejezést, hogy gróf *Khuen-Héderváry* utódja csak gróf *Apponyi Albert* lehet, aki egyedül van hivatva az országot a mai helyzetből kivezetni. Megirtuk akkor, hogy az őszerekek táborából *Kubinyi Géza* öt társával rögtön frontot csinált *Apponyi* ellen s hogy mozgalmuknak híveket szerezzenek, egy ívet hordoztak körül, amelyre azonban öökön kívül senki sem írta oda a nevét. E hírünket másnap a félhivatalos *Bud. Tud.* lecafolta, mint «légből kapott koholmányt».

Hogy azonban hírünk nem volt mindenben «légből kapott koholmány», legjobban igazolja a megtörtént eset.

Khuen gróf lemondása utáni második napon *Kubinyi Géza* fölkereste báró *Bánffy Dezsőt*, akinek felajánlotta ötven — társával a támogatását arra az esetre, ha *Bánffy Dezső* az önálló vámterület jele alatt zászlót bontana s annak pártot akarna alakítani. Ugyanekkor volt *Bánffynál* látogatóban *Thaly Kálmán* is, a függetlenségi párt diszelnöke, kinek szintén felajánlotta támogatásukat *Kubinyi Géza* az önálló vámterület melletti harcban s azon esetre, ha a függetlenségi párt liberális eleme támogatja *Apponyi* grófot. *Thaly Kálmán* a támogatást nem fogadta el, mert arra a függetlenségi pártnak nincs szüksége, de kijelentette, hogy *Kubinyiék* küzdelmét azért elismeréssel honorálják.

Természetesen *Bánffy* volt aztán legkiváncsibb férfi a világon, nagyon szerette volna tudni, kik azok az ötven férfiak, akik egy bevallott pártnak a zászlaja alatt köréje csoportosulnának. *Kubinyi* erre nagy hirtelen elkezdte számlálni a neveket, de az öt újjánál tovább nem mehetett, annyit azonban megígért, hogy a neveket aláírásukkal együtt még másnap eljuttatja *Bánffyhoz*.

És *Bánffy* azóta sem *Kubinyit*, annál kevésbbé az ötven tagu listát nem látta.

A külügyminiszter Budapesten.

A *M. T. I.* jelenti, hogy gróf *Goluchowski* Agenor külügyminiszter báró *Ambrózy* kíséretében ma Budapestre érkezett s a király az eddigi dispoziciók szerint délután három órakor fogadja.

Nem bocsájtják haza a katonákat.

A *Katonai Rendeletek Lapja* jelenti, hogy a katonákat visszatartják december végéig. Ennek az intézkedésnek oka a politikai helyzetben rejlik. A parlament nem szavazta meg az ujonckat, sorozni idáig nem lehetett s mivel hadsereg nélkül nem maradhatunk, szükség van a szolgálatban lévő katonákra. A mostani zavaros külpolitikai viszonyok között a hadügyi kormány nézete szerint a hadsereg békelétszámát tömeges szabadságolással csonkítani nem lehet.

Bécs, aug. 26. Mint a *Fremdenblatt* jelenti, a közös hadügyminiszterium elrendelte, hogy a harmadik évet szolgáló legénységet, amelyet szokás szerint a nagy hadgyakorlatok után december 31-éig tartósan szabadságolni szoktak, a tényleges szolgálatban tartásukra visszavonják. Ezen intézkedés, amely teljes összhangzásban van a véderőtörvényvel, a hadsereg összes csapataira vonatkozik, a bosznia-hercegovinai csapatok kivételével. A hadügyi kormányzat ezen intézkedése ideiglenesnek tekintendő. Hogy a hadügyi kormányzat véglegesen mit fog határozni, az ő Felségének Bécsbe való visszatértétől és a magyarországi viszonyok alakulásától függ.

TÁVIRATOK.

A balkáni események.

Konstantinápoly, aug. 26. A drinápolyi váltótól érkezett e hó 24-én kelt három hivatalos távirat jelenti, hogy *Tirnovó környékén a ko-*

mitébandák felgyújtották az összes mohamedán falvakat és egy tirnovói vámfelügyelőt, nejét és gyermekét kegyetlenül megölték.

Konstantinápoly, aug. 26. A drinápolyi váli hivatalos táviratai továbbá azt mondják, hogy egy 30 főnyi banda a Drinápolytól hat órányira fekvő *Hadji-Ismed* mohamedán falut *bombákkal* megtámadta és majdnem teljesen elhamvasztotta. Végül a bandák az e hó 23-ára virradó éjjel megtámadták a tirnovói kaszárnyát, de inétt visszaverték.

Konstantinápoly, aug. 26. Az irányadó diplomáciai tényezők részéről legutóbb történt rátságos felszólalások következtében a porta rendeleteket bocsátott ki az összes polgári, katonai és egyházi hatóságokhoz, hogy *akadályozzák meg a mohamedán fanatizmus kitöréseit* és a katonaság és a polgári lakosság kihágásait. Az illetékes faktorokat felelősekké teszik e rendeletek végrehajtásáért.

A francia kulturharc.

Páris, aug. 26. A *Rappel* szerint *Brisson*, az egyház és állam elválasztásának kérdésében kiküldött bizottság elnöke, a bizottságot szeptember végére szándékozik egybehívni, hogy a bizottság munkálatainak eredményét a kamara elé terjeszthessék.

Páncéltorony a hadihajókon.

Páris, aug. 26. Mint a *Figaro* jelenti, *Pelletan* tengerészeti miniszter a st. chamondi gyárakkal szerződést írt alá páncéltornyok szállítása tárgyában. A lap ebben hivatalos elismerését látja annak, hogy a *Souffren* páncéltornya sikeresen megállta a próbát s egyúttal formális konstatálását a *páncéltornyok rendszere nagy becsének*, mely rendszert Franciaország elfogadta.

A tüzkatasztrófa után.

Budapest, aug. 26.

A «Párisi Nagy Áruház» égése foglalkoztatja egyre az elméket. Az izgalom csak nem csillapul s háttérbe szorítva minden kérdést, még a politikát is, csak erről folyik a szó, nemesak a fővárosban, de a vidéken is szerte. A kétségbeesés szomorú perceiben a király tegnapi látogatása hozott megnyugvást; ma ismét a király jó szíve nyújtott balsamot azok számára, akiket sújtóló kezeivel érintett a rettenetes katasztrófa. Az áruház keresetnélkül maradt alkalmazottai

Csócsó Csumi.

— A Magyarország tárcája. —

Írta: Péterfy Tamás.

Nincs érdekesebb a székely cigánynál. Benne összpontosul a székely ember mulattató, de ártatlan furfangja és a cigány éles eszejárása. Már az életmódjában kidomborodik ez a tulajdonság. Legelőször is azt érdekes megjegyezni róla, hogy csak a falujában tűri a cigány elnevezést. Ahol nem ismerik: tiszta csupa székely!... Sőt mellét veri, olyan büszke a székelységére.

Ilyen eredeti székely cigány Csócsó Csumi. Köröszturvidéken, Gyagyban lakik. A farsangot végig cimbalmozza, mint zenész. Jól játszik a Fáró ivadék, mert nagyra becsülik. Meghívják a faluján kívül a közeli falvakba: Éneklakára, Csekefalára, Etédre, de legszívesebben megy a Fejér-Nyikó mentére.

— Ott laknak az igazi székelyek! — dicséri Csumi. — A már fájin népség. Siménfala, Kúskadács, Nagy-Kadács! No, azok igazi székely faluk!

Rájöttem arra is, hogy miért előbb valók a nyikómentiek Csumi előtt. Azért, mert azok a heggyen tul esnek és a távolság miatt nem ismerik közelebről Csócsó Csumit. Emiatt aztán a titulus is magasabban kijár. Ott «Csicsumu uram»-nak szólítják. Ő pedig váltig székely embernek mondhatja magát. (De csak váltig, azaz vállig, mert az arca holdvilágnál is igen fekete volna székelynek.)

Mindamellet farsangon rövid ideig szerepel, mint székely ember, hanem a tavasz közeledtével több jut az előléptető napokból. Mert nem marad otthon.

Magára ölti szépen kizsinórozott, fehér abposztó nadrágját. Nyakába veti szürke condra (daróc) ujassát, melyet három ujj széles zöldszegély veszi körül. De ez még semmi. Hát a fekete lajbi, vörös zsinórral istenesen kiteremtettéve és telerakva apró gombokkal még ott is, ahol nem gombolnak vele?!... Egészben véve eredeti alak Csócsó Csumi. Magyar csizmájára sárgaréz patkót veret. Mikor aztán rendben a ruha, akkor országolni indulnak ketten, élete párjával, kedves Penzsijével.

De nehogy tévedésből azt gondolja valaki, hogy a székely cimbalmos cigány zenélni jár az országban! Nem az! hanem pártolókat szerez a székely iparnak. Igaz, hogy többet árt, mint használ, de a dícsőség sem kis miska!...

Először is körüljárják a vidéket. Felszedik olcsó árban a székely asszonyok szótteszeit. Szép készlet van minden faluban, hanem Csumiék csak a piacra való árut, az olcsót szeretik, mert azon fordul valami.

Törülközők darabja 7—8 krajcárért, hogy 12—15-ért lehessen adni. Asztaltakarók, asztalkendők, mind igazi székely háziipar és nem drága, hogy könnyen tudjanak rajta. Ezeket mind haza hordják Csócsó Csumiék. Aztán egy szép, verőfényes tavaszi napon felkerekednek, mint a vándormadarak.

Megrakodnak, ki amennyit elbir a hátán és elindulnak nyugat felé. Harmadik napon már

Marosvásárhelyen vannak a székely fővárosban. Járnak házról-házra. Gyül a pénz. Fogy az áru.

De innen már Pestre ír Csócsó Csumi. Tudatja a pesti szőnyegszállító kereskedővel, hogy szerencsésen elindultak, hát küldjön egy rendelmenyt Kolozsvárra, a király-utcai szőnyegekbe. (Amelyek ugyan osztrák rongyok, de hiszen Kolozsvár sem Székelyföld! Jó az neki.) Ugy számít Csumi, hogy Kolozsvárig már mind elfogy a székely háziszótt, aztán tovább az nem is való, mert ugy sem ismerik.

De vándorolni kell, kereskedni muszáj, ha megszokták, tehát jó lesz a csalányszőnyeg, mert azon többet lehet nyerni, mint a székely háziiparon. Aztán ugy sem tiltja azt senki, még a törvény sem, akkor pedig nem csalás.

A székely főváros tanácsa megdicséri Csumi uramat, a székely atyámfiat és láttamozza bizonyítványait s hogy jó ajánlatai legyenek az utra, arról is gondoskodik Csócsó Csumi.

Itt egy szót sem árul el a pesti csalányszőnyegekről. Hűségesen eleget tesz hazafiai kötelességének. Két-három hétig árulja a székely ipart. De amelyen nincs haszon, még hideg vízre való sem marad! (Legalább azt így panaszolja Csumi, de én sem hiszem!)

Csak ugy vonzza Csócsó Csumit a távolság, mint az ülve eltemetett törököt a mennyország. Amint távozik otthonától, a tekintélye mindinkább emelkedik.

Gagyban, a falujában: Csumi cigány! Kereszturon: Csócsó Csumi! Segesváron: Csumi uram! Vásárhelyen: Székely atyámfia! Kolozsváron: már félig székely nemes ember és Pesten a lófeő

és több sebesült javára ugyanis ötezerháromszáz koronát adományozott a saját pénztárából.

Másik szenzációja a mai napnak, hogy az a vád, amely a tűzoltóság vezetőségét, illetve *Szcserbowszky* Szaniszló főparancsnokot még a katasztrófa folyamán érte s melyet mind erősebben kolportáltak szerte, hogy t. i. éppen nem szakszerű s fejetlen intézkedéseiben keresendő, hogy annyi a halottja és sebesülte az áruház égésének: ma nyíltan felhangzott *Szcserbowszky* ellen egy feljelentés alakjában, amelyet egy fővárosi bizottsági tag tett a polgármesterhez. A bizottsági tag szigorú *jegyzelmű vizsgálatot* kér *Szcserbowszky* ellen annak megállapítására, vajjon igaz-e, hogy a legesekélyebb tűzoltói tudással a sok ember élete megmenthető s a katasztrófa szerencsétlenségei elkerülhetők lettek volna?

A főváros tanácsa is foglalkozott tegnap a katasztrófával és oly határozatot hozott, melylyel a könnyelmű építkezést megszüntetni és a tűzoltóságot jobban felszerelni kívánja. Valóban, a közvélemény nyomtatékosan sürgeti, hogy akik vétkesek az áruház könnyelmű építésében és az emberélet pusztulásában, meglakoljanak, valamint hogy eleje vételessék az olyan tűzfészek el-tűrésének, amilyen a Párisi Áruház volt. Az is általános óhaj, hogy a tűzoltókat kellően felszereljék és megvalósítsák azokat a reformokat, melyeket a tűzoltóság évek óta sürget.

A király adománya.

A félhivatalos Bud. Tud. jelenti: A király az e hó 24-iki tűzvész alkalmából kártszenvedett személyek részére ötezerháromszáz koronát adományozott magánpénztárából. Még pedig: az áruház keretszékénél maradt alkalmazottai részére négyezer koronát; száz-száz koronát a következőknek: Korbinyi Emma cselédnek, Mátyás Gizella szobaleánynak, Spira Adél varrónőnek, Glück Sándor kereskedelmi alkalmazottnak, a három megsebesült tűzoltónak, Dobos János házfelügyelőnek, Tóth Katalin, Sós Mária, Feigler Sarolta cselédnek. Azonkívül kétszáz koronát néhai Spira Sarolta családjának.

A tűz helyszínén.

A leégett kerepesi-úti palotához ma még mindig rengeteg ember tódul úgy, hogy a rendőrségnek és a katonaságnak ugyancsak elég dolgot ad a rendet

nagyapjáról vigan beszélhet, Bécsbe nem megy, de ott bizonyosan székel rabombán lenne!...

Nemrégben Pesten találkoztam vele. Kérdem:

— Hol jársz, Csócsó Csumi?

— Jaj, csókolom a kedves kezit, instálom! Hogy van van? Mit keres ebben a rengeteg nagy városban?

— Itt lakom én, Csumi.

— Mindéig itt marad, instálom?

— Már amíg lehet.

— Jaj, hogy nincs itt az én drága Penzsim! De megörülne az ismerősnek! No, de megmondom neki! Ő más utcában jár.

— Te Csumi! — szólók rá keményen, mert régóta vágytam egy székel cigányt lehordani a székel háziipar bitangolásáért.

Csócsó Csumi reám néz. Alább hagy a találkozás örömeire használt mosolygásból és alázatosan szól:

— Parancsoljon, instálom...

— Ez a szönyeg a pesti zsidóktól van!...

Csumi még inkább reám néz, de hallgat.

— Miért vesztet Pesten rongyot?!

Csócsó Csumi hamar-hamar pillant vagy százat. Már ismerem, hogy ha sohasem is, de most igazán hazudik.

— Hát úgy van az csókolom a kedves kezit, hogy most a pesti zsidó szedi a székel házi szőteket. Éppen, mint a tollat régen.

— Ez pedig tiszta hazugság Csumi!

— Már akkor, instálom, a zsidó hazudik!...

Jót nevettem rajta.

Erre a cigánynak is megjött a kedve. Látta, hogy nagyobb baj nem lesz belőle. Hozzá kezdett a beszédhez.

fentartani. A rommá égett palota körül még tegnap este megkezdették az állványok építését, melyet a tűzvizsgáló bizottság rendelt el s jelenleg erősen folyik a munka. Magában az épületben javában folyik az oltási munka s ma a tűzoltók keresztül-kasul járták az egész házat *Blaschnek* Hugó segéd-tisztrel; de holttestre eddigelé nem akadtak. Behaltak a harmadik emeleten levő *Keszler* doktorék lakásába is, amelyben csodálatosan minden berendezés teljesen épen maradt, sőt még az órák is járnak. A lakásból a legértékesebb holmit mentő-szákön cserzették le az utcára s azokat *Keszlerné* vette át, aki a végzetes napon este hét órakor érkezett meg a fővárosba fűrdőből.

Keszlerék lakása fölött a negyedik emeleten szintén épen maradt *Eislerék* lakása. Több más lakásban is találtak érintetlen holmit, amiket még ma és holnap távolítanak el.

A Rókusban.

Az öreg Rókus-kórházban ma már ismét teljes nyugalom és rend uralkodik. A tűzkatasztrófa áldozatai közül összesen négy beteget ápolnak. Ezek közül még ma este elbocsátják *Korbinyi Emmát*, aki *Spiráknál* volt szolgálatban és a ki, mint ismeretes, az első emeletről ugrott a mentőponyvába. A leány már visszanyerte beszélőképességét és egész délelőtt kisasszonyának *Spira Adélnak* ágya mellett ült és vigasztalta őt. *Spira Adélt* tegnap megoperálták és ma már határozott javulás állott be a betegnél. Mindenkitől, aki meglátogatja, az édes anyja után tudakozódik, hogy hogy van és mit csinál? Szegénynek még sejtelve sincsen arról, hogy ő már nincsen az élők között.

A mellettük lévő szobában fekszik *Mátyás Gizella*, *Goldbergerék* volt cseléde, aki a negyedik emeletről ugrott le a ponyvába. Örömmel fogad minden látogatót és mindenkinek újra elmondja menekülését. Mikor a tűz elterjedt és már a negyedik emelet is kigyult, mindannyian a sarokszobába futottak. *Goldbergeréknél* a szomszédból is voltak látogatók, hogy kicsodák, nem tudja már. A szoba is nemsokára égni kezdett és akkor benne termett egy tűzoltó; biztatta őket, ugorjanak ki; de nem mertek. Ekkor az ablak felé vonszolta őt s mikor látta, hogy két halál között áll, hát ledobta magát. Mire leért, eszméletét veszítette s azóta nem tudja, mi történt. Nagyon boldog, hogy a legnagyobb ur, a felséges király vigasztalta nagy fá dalmában. Reméli, hogy nemsokára felgyógyul és elhagyja a kórházat.

A férfiak közül csupán egy fekszik még a Rókusban, *Glück Sándor* alkalmazott, aki egy félreeső helyen menekült meg a tüztől. Az orvosok ítélete szerint néhány napig kell feküdnie csupán. *Tóth Ferenc* önkéntes tűzoltó, akit tegnap délelőtt ájultan

— Kedves urfi, csókolom a kedves kezit, nehogy eláruljon, hogy cigányok vagyunk!...

— Ne félj, Csumi! Nektek is élni kell.

— Már az igaz, csókolom a kedves kezit.

— Csak ne csalnátok a székel ipart!

— Mit csináljunk? Hova legyünk, ha az a tolvaj kalendárium csináló olyan kurtára szabja a farsangot. Nyárba nem kell muzsika a faluba.

— Jól beszélsz, Csumi.

— Ahogy érzem, instálom. De csókolom a kedves kezit, nehogy elbeszélje... hogy mi nem vagyunk tiszta székel (de ezt suttogva monddta Csócsó Csumi és körültekintett elébb, hogy nem hallotta-e valaki), mert akkor vége a becsületnek!...

— Nem, nem! — nyugtattam meg a székel-ségére rátartó cigányt.

— A feleségem, a Penzsi is csókolja a kedves kezit, de... nehogy elmondja! igazán, nehogy elbeszélje, mert megöl a szégyen a büszkeségembe, ha meghallják, hogy Csócsó Csumi cimbalmos cigány Gyagyan!... Akkor vége a székel tekintélyemnek!...

Nagyt sóhajtott, amikor komolyan megígérttem. De meg is tartom szószerint. El nem mondom, el sem beszélem, tölem meg nem hallja senki!

Csupán leirtam. És ha Csócsó Csumi kérdőre von, úgy igazolom magamat, mint ő, mikor a zsidóra fogta a hazugságot! En a tollamra fogom! Szegény Csócsó Csumi!... Oda a székel böcsület!...

hozta be, ma reggel már hazament. O az, akire a Felső azt mondotta, hogy: «hős». A fiatal ember egészben tizenkilenc esztendő, de már sokszor ott volt a tűzveszélyben.

A halottak.

A katasztrófa szerencsétlen áldozatai, számszerint tizenketten még mindig a törvényszéki orvostani intézetben vannak. A halottak külön-külön az ugynevezett jégcellákban fekszenek. A rendőrség a hozzátartozók csaknem valamennyi holttest boncolásának a mellőzését kérték. Miután törvényszéki boncolatról van szó, a rendőrség ma délben az összes iratokat áttette az ügyészséghez.

Az ügyészség valószínűleg teljesíti a hozzátartozók kérelmét és nem boncoltatja fel a halottakat. Miután azonban bűnügyi vizsgálat folyik, egy holttestet mégis felboncolnak. Mihelyt az ügyészség meghozta a végzését, ami még a mai nap folyamán megtörténik, kiadják a halottakat hozzátartozóiknak. A halottak elszállítása este 7 óra után történik.

Tegnap még két ismeretlen női holttest volt az áldozatok között. Ma az egyiket felismerték. Ez *Prokscha István* villamos kalauz felesége, *Német Teréz*. Így még egy holttest van, akiről csak annyit tudnak, hogy *Mari* a keresztneve. Őt még nem azonosították.

A halottak temetése iránt a budapesti *Chebra Kadisha* intézkedik. Valószínű, hogy a temetés már holnap, csütörtökön délelőtt lesz egyszerre az új izr. temető halottas házából. A hitközség díszes temetést rendez a szerencsétleneknek, akik felett dr. *Kohn* főrabbi fog gyászbeszédet mondani.

Az áldozatok között egy katolikus van csupán, akinek a temetése iránt még nem történt intézkedés.

A rendőri vizsgálat.

A katasztrófa ügyében a rendőrség széles alapon, mindenre kiterjedőképpen folytatja a vizsgálatot, amelynek vezetésével a főkapitány *Kórody M. Béla* rendőrfogalmazót bízta meg. A rendőri nyomozás irányát és keretét a következő hat pontba lehet egybefoglalni:

1. A négy emeletes, két utcára szülő hatalmas épület építésénél és a nagy kiterjedésű áruház berendezésénél betartották-e az építési engedélyben előírt szabályokat és feltételeket, felülvizsgálták-e helybenhagyták-e azokat? Tekintettel voltak-e az építkezés megadásánál arra, hogy az áruházban könnyen égő és tűzveszedelmes áruk vannak felhalmozva?

2. Volt-e engedély arra, hogy az áruház tulajdonosai a *Klauzál-utca* 3. számú és a *Kerepesi-ut* 40. számú ház tűzfalát áttörjék. Ha volt rá engedély, az abban megszabott nyílásnak megfelelő volt-e az áttört nyílás? Miért nem volt a nyíláson vasajtó, vagy olyan tűzbiztonsági szerkezet, amely tűzvész esetén elzárható lett volna, hogy a tűz a szomszéd házba ne csaphatótt volna át.

3. Hatósági engedéllyel történt-e az üzletben a II. emeletig terjedő faportálok felépítése és az egyetlen, amugy is szűk kapukijáratnak kirakatokkal és árukkal való kirakása?

4. Igaz-e, hogy nem volt tűzbiztos fal az üzlet és a kapukijárat között?

5. Miután megállapították, hogy a 12 halott nem a tűzben vesztette az életét, hanem menekülés közben, mi az oka annak, hogy ezeknek a szerencsétleneknek a megmentéséről a kellő időben nem gondoskodtak?

6. A katasztrófa a tűzoltók késő megjelenése, hiányos felszerelése, vagy egyéb építési hibák folytán következett-e be?

Kórody M. Béla rendőrfogalmazó még tegnap kihallgatta *Martinek* János villamos szerelő segédét, aki az áruházban a dinamógépek kezelésével volt megbízva. Erről az emberről megállapították, hogy *működését senki sem ellenőrizte és hogy nem volt gépkészési oklevele sem*. Vallomásaiban elmondta, hogy mihelyt észrevette a veszedelmet, elzárta a gázórát és kioltotta a villamos világítást. Lehet, hogy éppen emiatt, hogy sötétség támadt, nem menekülhettek az emberek a suterén helyiségekből. A rendőrfogalmazó ma kihallgatta *Goldbergert*, az áruház tulajdonosát és harminc alkalmazottját.

A főváros rendkívüli közgyűlése.

Ma délelőtt több fővárosi bizottsági tag fölkereste *Márkus József* főpolgármestert s kérték, hívna össze rendkívüli közgyűlést, abból a célból, hogy a Párisi nagy áruház égésénél tűzhalált szenvedettek hátramaradottainak pénzbeli segílyt szavazzanak meg. A főpolgármester készségesen eleget tett a fölhívásnak

s azonnal elrendelte a közgyűlés összehívására vonatkozó intézkedések megtételét. A közgyűlés augusztus 28-án — pénteken — délelőtt 11 órakor lesz. Amint értesülünk, a közgyűlés huszezer koronát fog megszavazni. Hogy a segély nyújtása gyorsan megtörténhessen, holnap — csütörtökön — délelőtt fél tíz órakor rendkívüli pénzügyi és gazdasági bizottsági ülés lesz, amely ki fogja jelölni a huszezer korona pénzbeli fedezetét s ugyancsak holnap már a tanács is tárgyalja ezt az ügyet.

Előfizetési fölhívás!

Szeptember hó 1-ével új előfizetést nyitunk a *Magyarságra*, miért is kérjük azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végén lejár, hogy az előfizetés megújításáról mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék.

Lakhelyüket változtató t. előfizetőinket pedig az új lakhely bejelentésére kérjük.

T. előfizetőinknek ezentúl is megküldjük vasárnaponként rendes heti szépirodalmi mellékletünket a

Magyar Családot,

mely hivatva van szórakoztató és tanulságos elbeszéléseivel és költeményeivel e lap közönségét még szívélyesebb összeköttetésbe hozni kedvelt lapjával.

Kedvezményes előfizetési áron küldjük t. előfizetőinknek az

Urambátyám

egyetlen magyar társadalmi élelappot, melyet t. előfizetőink 4 korona helyett 3 korona negyedévi előfizetési díjért kapnak és a

Budapesti Bazar

magas irodalmi színvonalu, dus tartalmu, legolcsóbb magyar modern divatlapot 1.50 K helyett 1.30 K negyedévi előfizetési díj mellett.

A «Magyarság» előfizetési árai:

Helyben:		Vidékre:	
Egy óra	1.—K.	Egy óra	1.20 K.
Negyedévre	3.— «	Negyedévre	3.60 «
Félévre	6.— «	Félévre	7.— «
Egész évre	12.— «	Egész évre	14.— «

Az *Urambátyámra* és a *Budapesti Bazarra* előfizetni a *Magyarság* postautalványán is lehet. Mutatványszámot megismerés céljából kívánatra készséggel küldünk.

Tisztelettel

a «Magyarság» kiadóhivatala.

NAPIHIREK.

Budapest, aug. 25.

— (Időjárás.) Nyugatról légnomási maximum hatolt Franciaország felé és a depresszió, mely tegnap az északi tenger felett volt, kissé keletre húzódt. Nyugati Oroszország felett másodlagos maximum képződött. Európa nyugoti felében a hőmérséklet alacsonyabb lett. Esők voltak Francia- és Németországban és Ausztriában.

Hazánkban az idő tulnyomóan száraz meleg volt, zivataros esők az északi és északnyugati határon fordultak elő. A szelek ma reggel nyugaton élénkülnek.

Jóslat:

Hőmérséklet d. u. 2 órakor: — 22.8 C. fok.

— (A király Budapesten.) A király ma reggel rendes szokásától eltérőleg nem tett sétát a várkertben, de végighallgatta a szent István-kápolnában tartott csendes misét. Ugy volt, hogy a király ma meglátogatja az Iparcsarnokban levő tanonc- és segédmunkások kiállítását, de a látogatás elmaradt a magánkihallgatások miatt. Délelőtt 11 órakor fogadta a király *Darányi* Ignác földmivelésügyi minisztert hosszabb ideig tartó kihallgatáson. Ő Felsőge a tanonckiallítást holnap, csütörtökön délelőtt 10 órakor látogatja meg.

— (A Szent Jobb.) A budai királyi vártemplomba, ahol István király napja óta a Szent Jobb ki van téve, állandóan nagyszámban zárandokol a fővárosi lakosság és az itt időző vidéki közönség. Nemzeti ereklyénk még csak ma volt látható. Holnap reggel nyolc órakor ünnepi Tedeumot tartanak, amely után a Szent Jobbot visszateszik az oltár mögött levő fülkébe.

— (Magyarok Rákóczi sirjánál.) Rákóczi emlékezetére rendezett ünnepségek méltó koronája az a mozgalom, amely a Rákóczi sirjához Konstantinápolyba tervezett nemzeti zárandoklat érdekében indult meg. E mozgalom élén a tudomány és közélet előkelőségeiből alakult bizottság áll, amelynek tagjai a következők: *Thaly* Kálmán orsz. képviselő, *Vámbery* Ármán egyetemi tanár, *Dessewffy* Arisztid miniszteri osztálytanácsos, báró *Nyáry* Jenő, a főrendiház titkára, *Szádeczky* Lajos egyetemi tanár, dr. *Wosinszky* Mór apátplébános. Rákóczi sirja meglátogatásának terve a kassai Rákóczi-kiállítás megnyitásának ünnepén merült fel és a poetikus idea hamarosan összhangra talált. Az előkészítőbizottság most a következő felhívást adja ki:

Zárandoklás Rákóczi sirjához Konstantinápolyba!

II. Rákóczi Ferenc és szabadságharcra emlékezte ünneplésétől zug az ország Kárpátoktól az Adriáig. Dicsőítjük a magyar szabadság legeszményibb vezérő fejedelmének a világtörténelemben páratlan nemes jellemét; kiállítás rendeztünk a dalias kuruc korszak ereklyéiből: szobrot emelünk nemzeti eszményképünknek, törvénybe öhajtuk megörökíteni hazánk és nemzetünk megmentése körül szerzett elvéihetetlen érdemeit. De mind ezzel nem rövítük le a hála és kegyelet adóját Rákóczi emléke iránt. A nemzeti ünneplés teljességéből hiányzik valami: a legmagasztosabb kegyelet-nyilvánítás és sóhajtásunk elszáll messze keletre, hol a dicső szabadsághős és vértanú-társai idegen földben porladoznak. «Megújulnak a nemes magyar nemzet régi sebei» és feljül a nemzet régi hő kívánsága, hogy a szent hamvak haza hozassanak és nemzeti pantheonban őriztessenek. De míg ez beteljesedik: Rákóczi konstantinápolyi sirja legyen a magyar nemzet búcsújáró helye. A szabadságharc emlékünnepe mindenfelől kegyeletes vágyakozást kelt a honfi szivekben elzarándokolni a szentelt hamvakhoz, hogy ott ihletet és új erőt merítsünk nemzeti eszméinkért folytatott küzdelmeinkre s hogy sirja fölött imát rebegjünk a legdicsőbb szabadsághős nemes lelke dicső eszméinek teljességéért. Ezen országszerte érzett óhaj megvalósítása végett folyó évi október elején nemzeti zárandoklatot rendezünk Konstantinápolyba, hol a lazaristák palotai templomában a magasztos lelkű Zrínyi Ilona, II. Rákóczi Ferenc és fia, József, valamint gróf Bercsényi Miklósné, gróf Csáky Krisztina stb. aluszszák örök álmukat. Fel akarjuk keresni a közeli Kis-Azsiában Thökölly Imrénének, a «kuruc király»-nak és Guyon Richárdnak az 1848—49-iki szabadságharc hős tábornokának sirját s elzarándokolni kívánunk Rodostóba Rákóczi és bujdosó társai utolsó kalváriájához, a nagy Bercsényi és a hű Esterházy Antal, Sibrik Miklós stb. sirjához. Megnézzük Konstantinápolyban a keleti tündérmesékre emlékeztető csodás műemlékeit s köszönetet mondunk a török szultánnak és Törökországnak nemzeti hőseink iránt tanúsított nagylelkűségükért. A kik ebben a Rákóczi dicső szellemének szentelendő nemzeti zárandoklatban részt óhajtanak venni, jelentkezzenek az előkészítő bizottság irodájában, (Budapest, Kishid-utca 4.) akonnan részletes tervrajzot kapnak.

A Rákóczi-zárandoklat előkészítő bizottsága: dr. *Thaly* Kálmán, *Dessewffy* Arisztid, dr. *Szádeczky* Lajos, *Vámbery* Ármán, báró *Nyáry* Jenő, *Wosinszky* Mór.

— (Szelelvihar a fővárosban.) Hajnal óta nagy vihar dühög a fővárosban, melynek ma reggel egy kis iskolás fiú esett áldozatul. A Bálvány-utca és Szabadság-tér sarkán ugyanis a vihar kitépett egy nagy lát, amelyet Papp Ödön 13 éves tanulóhoz vágott. A fiú a fa a földre sújtotta. A gyermeket, aki agyrázkódást szenvedett, a Rókus-kórházba szállították. A vihart már előre jelezték s Páris felől vonult hozzánk. Az orkán rengeteg erővel sepepte végig fővárosunk körutait; minden utcákon repülő kalapokkal és szárnyrakapott napernyőkkel tarkult meg a levegő; itt-ott fákat tépedesett meg a vihar. A Dunaparton s a hídakon alig lehetett járni a reggeli órákban; a szelelvihar oly erővel csapta a falhoz a járókelőket, hogy szinte nyekkent. A Duna vize, mint valami kisebb méretű tengerzajlás, akkora hullámokat vetett, hogy felfordított két halászeszónakot.

— (Szomorúság a katonáknak.) Már azoknak, akik most szolgálják második esztendejüket a honvédségnél, a harmadikat a közönségnél. Mert nem mennek haza október elsejére. Az ugynevezett «öreg» bakák, öreg huszárok és egyéb fegyvernembeli öregek, amikor visszatérnek kaszárnyáikba szeptember közepén a farsztó nagygyakorlat után, az idén nem mennek mindjárt haza, hanem visszatartják őket december végéig. Hiába számlálgatták hát kinos verejtékeik közepette, hogy «hány kis nap van még hátra»! Negyed esztendővel többet szolgálnak, kilencven nappal, sőt valamivel többel megtoldják az amugy is hosszú raboskodásukat. Aki katona volt, tudja, hogy mit jelent ez. Az utolsó időben, amikor még egy napi toldalék is kínosan keserves. Hat még három hónapi! Nagy levertséget, súlyos szomorúságot fog tehát a *Katonai Rendelelek Lapja*-nak azon most megjelent közleménye okozni, amely ezt a hirt, amelyet eddig csak rebesgettek, hivatalosan is tudtul adja. Ennek az intézkedésnek oka a politikai helyzetben rejlik. A parlament nem szavazta meg az ujoncokat, sorozni idáig nem lehetett s mivel hadsereg nélkül nem maradhatunk, szükség van a szolgálatban levő katonákra. A mostani zavaros külpolitikai viszonyok között a hadügyi kormány nézete szerint a hadsereg békelétszámát, tömeges szabadságolással csonkítani nem lehet.

— (Egy magyar ifju találmánya.) Nagy jelentőségű találmányról ad hirt a táviró, mely az elektrotechnika terén hivatva van korszakalkotó átalakításokat teremteni. Nagy dicsőség reánk, hogy ez a találmány magyar tudós, *Csányi* Henrik műegyetemi hallgató leleményességét dicséri, ki jelenleg *Peters* tanár *berlini* laboratóriumában buvárkodik. A fiatal magyar kémikus olyan galvánélelemet talált föl, amelylyel nevét Röntgen, Edison és Marconi mellé sorozza. Az új galvánélemek alkoholtól és cyanoxidból készülnek és jelentőségük abban áll, hogy megterhelhetőségük után a villamos feszültség és áramerősség nemcsak hogy nem csökken, de sőt emelkedik. *Csányi* Henrik elemei tehát száz százalékkal több áramot szolgáltatnak, mint a Bunzen-elemek s így különösen a villamos világítás terén fölvehetik a versenyt a dinamogépekkel is, amelyeket olcsóságuk és csekély költségük révén könnyen pótolhatnak. Dr. *Peters*, a berlini műegyetem tanára, a berlini vegyészek és elektrotechnikusok egyesületében azzal mutatta be *Csányi* találmányát, hogy jóformán csak napok kérdése, hogy az új villamos elem a gázvilágítást teljesen kiszorítsa, mert e találmány lehetővé teszi, hogy bárki házilag állítsa elő a villamos áram-mennyiséget, amelyre akár a világításnál, akár a tüzelésnél, akár a fűtésnél szüksége van. A magyar védőegyesület táviratilag kérte föl *Csányi* Henriket, hogy találmányát a magyar tudományos világnak bemutassa s a magyarság dicsőségére magyar névvel értékesítse.

— (Jégverés.) *Vácról* táviratozzák: *Szöd*, *Vácharlyán* és *Vácrátót* községek határában nagy jégeső volt, mely a földeken szétvágta a dnyéket és különösen a szőlőben nagy kárt okozott. A gabona szerencsére már be van takarítva.

— (Arató ünnepély.) *Obecsei* tudósítónk írja, hogy ott az «obecsei első r. k. földmives egyeslet» folyó hó 23-án pompásan sikerült arató ünnepélyt rendezett. Az ünnepély körmenettel kezdődött reggel, mely az egyleti helyiségből indult ki. A menetben közel ötszáz földmives legény és ugyanannyi leány vett részt. Elöl lovagolt ingbe-gatyába öltözött harminc lovas, utána beláthatlan hosszú sorban fehérbe öltözött legények és leányok, párosával. A menetet nemzeti színű zászlók, számtalan magyar címer és buzakalász-koszorúk ékítették. A menet a Szent István-téren, a Szabadság-szobor előtt megállott s elénekelték az ünneplők a Hymnust. A felvonulás után tánc volt az egyeslet óriási tánctermében. Az ünnepély sikere — melyen öt-hatezeren vettek részt — *Jauch* Ferenc óbecsei plébános buzgólkodásának érdeme. Az arató-ünnepély nagyarányu voltát példázza, hogy a táncmulatság bevétele ötezer korona volt, melyet jótékony célokra fordítanak.

— (A vasuti tisztviselő tanfolyamon) a kereskedelemügyi miniszter a legközelebbi 1903-4. tanévtől kezdődő érvényesítéssel, több tanrendi módosításon kívül, a hallgatók felvételére nézve azon szabályt létesítette, miszerint elvileg csupán oly jelentkezők veendőek fel, kik már legalább tíz hónap óta vasuti szolgálatban állnak, a tanév alatt is ebben, illetve vasutjuk ellátásában maradnak és felettes igazgató-ságuk részéről, mint a vasuti szolgálatra minden tekintetben alkalmasnak bizonyult egyének felvételre ajánltnak. Magántanulók felvétele egyidejűleg végleg beszüntetett.

— (Inasból plebános.) *Wolafka* Nándor címzetes püspöknek volt egy *Sz. János* nevű szolgálója, aki noha huszonnégy éves volt, olvasni még nem tudott. Egy szép napon meglepte a püspök az inast, amikor az egy újságból a betűket rajzolgatta. Mosolyogva mondotta neki:

— Kész az már János.

Az inasnak könnyelábadtak a szeméi, ami *Wolafkát* annyira megindította, hogy maga kezdte tanítani inasát az ábc-re. Az inas mohón látott a tanulás mesterségéhez s hét év alatt megszerezte az érettségi bizonyítványt, majd a temesvári papnöveldebe ment, ahonnan mint káplán került ki. A volt inas aztán most megható levéllel kereste föl *Wolafka* püspököt, amelyben amaz egyetlen vágyának ad kifejezést, hogy mint plebános a püspök egyházmegyéjébe kerüljön s ő igtassa be hivatalába.

— (Nagy tűz Ujfalu.) Az aradmegyei *Ujfalu*-ban, ahol most nagy serényen készülődnek a király fogadására, tegnap délután veszedelmes tűzvész pusztított. A tűzvészről *aradi* tudósítónk a következőket jelenti: Tegnap a délutáni órákban kigyult *Blick* Péter háza, mely mellett szalmával megtömött szin állott. Néhány pillanat alatt már lángtengerben állt a szin és az egész környék, több ház és istálló. A község népének minden otthon levő igás állatja hordta a vizet, míg végre sikerült az esteli órákban lokalizálni a tüzet. A kár meghaladja a harmincezer koronát. A tüzet *Blick* Péter négyéves mostoha fia csinálta, aki gyújtóvat játszott.

— (Csapda automobilisták számára.) *Angliában* különösen az automobilisták ellen nagyon szigoruan alkalmazták a gyorsajtás ellen hozott törvényt s kiméretlenül megbüntetik őket, ha rajtakapják. Ez a rajtakapás az angol rendőrök legkedvesebb szórakozása s szabad idejüket rendszeresen azzal töltik, hogy London környékén az országut mellett elhúzza lesnek a gyanútlanul árrarobogó automobilistára. Egyik rendőr azonban bármily forgalmas helyre bujt is, sohasem tudott egy automobilistát megcsipni. Borzasztó lassúsággal vánszorogtak el előtte a tőf-tőfök. Utóvégre is feltűnt neki, hogy bárhol bujik is el, rögtön megjelenik egy vándor kintornás. Egyszer aztán megvizitált egy ilyen muzsikust s a következő érdekes felfedezésre jutott: A kintornának a rendőr felé eső oldalán a következő ártatlan szövegű tábla volt látható:

Csekély alamizsnát kér
szegény szerencsétlen mu-
zsisus.

Majd oda lett azonban a bámullató, mikor a verkli másik, az országut felé eső oldalán a következő óriási betűkkel megrajzolt táblát fedezte föl:

Vigyázat!!!
Rendőr leskelődik!!!
Csekélyke adományokért kö-
nyörgök.

Rájöttek azután, hogy a kintornás koldusok való-
ságos szövetkezete létezett, mely minden leskelődő
rendőr elé állított egy-egy ilyen «örsemet». Most a
londoni rendőrség gyorsan hajtó autók helyett
csalpa verklire vadászik.

— (Öngyilkosság — esernyővel.) Különös mód-
ját választotta az öngyilkosnak *Aradon* egy öreg
asszony, akinek személyazonosságát még eddig nem
állapíthatták meg. Mint tudósítónk jelenti, tegnap a
marosparti szabad fürdő mellett egy öreg asszony
holttestét fogták ki, akinek kezében egy kifeszített
esernyőt találtak, amelyet még halálában is görcsö-
sen szorított a kezében. A hatvanöt-hetvenéves nő,
hogy biztos halálát lelje, teli rakta kifeszített eser-
nyőjét sulyos kavicsokkal és kődarabokkal, amely
azután lehuzta a víz fenekére.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* **Hangverseny a Lukács-fürdőben.** A Lukács-
fürdőben tudvalevőleg a külföldi operák zenekarainak
kiválóbb művészeiből összeállított szimfóniai zene-
kar játszik ez idő szerint. Ennek a kiváló művész-
társaságnak első szólistája és egyszersmind a zene-
karnak egyik legnépszerűbb tagja, *Hennrichs Wal-*
ter, a boroszlói opera tagja szeptember elsején este
fél nyolc órakor a Lukács-fürdő szállodájának nagy
termében *önálló hangversenyt* rendez. Jegyek 3
és 2 koronán már most is kaphatók a Lukács-
fürdőben.

SPORT.

Nyári futtatások.

— *Hetedik nap.* —

Budapest, augusztus 26.

A kétévesek nagy handicapján *Parányi* lett az
első *Vice-versa* és *Lotto* előtt, míg a favorit *Lel-*
kem a negyedik helyre szorult. *Vice-versa* veresé-
geért azonban csakhamar kárpótolta *Batthyány* gró-
tot *Rendetlen*, mely azonban csak küzdelem után
tudta megverni Mámort.

A versenyeredmények ezek:

IV. *Kétévesek nagy handicapja.* Díj 8000 ko-
rona. Táv. 1100 méter. *Blaskovich E. Parányi*-ja
(lov. Van Dusen) első, *Vice-versa* második, *Lotto*
harmadik. Futottak még: *Lelkem*, *Harcos*, *Ordenfex*,
Beglerbeg, *Zarina*, *Nikita*, *Butor*, *Orcus*, *Rosenmon-*
tag, *Bátor*, *Ambrosius*. Tot. 10: 88. Helyre 50: 104,
102 és 114.

V. *II-od osztályú eladóverseny.* Díj 3000 korona.
Táv. 1000 méter. *Batthyány E. gróf Rendetlen*-e
(lov. Huxtable) első, *Mámor* második, *Mindjárt* har-
madik. Futottak még: *Judith*, *Liquette*, *Sommer-*
frische, *Lassie*, *Derce*, *Fainéant*. Tot. 10: 66. Helyre
50: 94, 108 és 168.

VI. *Welter-handicap.* Díj 3000 korona. Táv. 1000
méter. Ifj. *Dávid E. Takaros*-a (lov. Bonta) első,
Médiateur második, *Rigó* harmadik. Futottak még:
Rózsa Lili, *Takács*, *Lisa*, *Gomb*, *Gyöngyvirág*. Szá-
razság. Tot. 10: 31. Helyre 50: 64, 78 és 80.

VII. *Eladók handicapja.* Díj 2000 korona. Táv.
2400 méter. *Pejacsevich A. gróf Fautirage*-ja (lov.
Adams) első, *Unberufen* második, *Grey Child* har-
madik. Futottak még: *Bartolomeo*, *Hastrmann*,
Henry Clay, *Lehel*. Tot. 10: 49. Helyre 50: 318,
170 és 104.

— *Nyolcadik nap.* —

A holnapi programra ismét rákerült a lovaregylet
szerencsétlen István-díj-proponíciója a *Vigaszdíj*
rövid, amelyben három lo vehet részt. Érthetetlen,
miért írják ki annyi kudarc után ezt a *Vigaszdíjat*.
A programnak különben a *Budapesti díj* a fő-
száma, melyért *Czipész*, *Elpenor*, *Pázmán* és
Semper idem indulhatnak legjobb kilátással.

Az *Augusztusi handicapban* azt hisszük *Micheline*,
Babatünder, *Jövöre* és *Malapri* vannak leg-
kedvezőbben sulyozva.

Az egyes versenyekre jelöltjeink ezek:

- I. *Alesia*
- II. *Tubiczám* — *Pizlicsár* — *Ladon*
- III. *Czipész* — *Elpenor* — *Pázmán*
- IV. *Micheline* — *Babatünder* — *Jövöre*
- V. *Mixi* — *Mámor* — *Bizi-Buzi*
- VI. *Rother bou* — *Luczenbacher-ist.* — *Babuschka*
- VII. *Beata* — *Ruggiero*.

NYILTTÉR.* Vérgyógyítás. Hemopatia.

Ezen új, eredeti gyógy mód rendkívüli sikerrel lesz
alkalmazva köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bel-
és hólyagbántalmaknál, sulyos ideg-, vér- és borbajoknál.
Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen 12 év óta
ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes
gyógyulással számol be.

E gyógy mód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

dr. Kovács J.

egyetemi orvostudornak (Hemopata) rendelő intézete van
Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.

Rendelés naponta 9—12-ig és 8—6-ig. Díjazott levélre válaszol.

Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek
legbiztosabb gyógy módja.

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen
gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest
V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— *Terényi Irma* vád alá helyezése. Az előzetes
letartóztatásban levő *Terényi Irma* dolgában, aki
tudvalevőleg a gróf *Gyürky István* kárára elkövetett
okirathamisítással van vádolva, ma délelőtti határo-
zott a budapesti büntetőtörvényszék vádtanácsa
Czárán István táblai bíró elnöklete alatt. A vádtanács
Terényi Irmát okirathamisítás miatt vád alá helyezte.
Ezzel egyidejűleg tárgyalta a vádtanács dr. *Dushegyi*
Gyula védőnek kérelmét *Terényi Irma* szabadlábra
helyezése dolgában. A vádtanács úgy határozott,
hogy *Terényi Irmát* 1000 korona kaució mellett
szabadlábra helyezze. *Terényi Irma*, akit az utóbbi
idők eseményei nagyon megviseltek s aki az éjjel is
szivgörcsöket kapott, sirva köszönte meg a szabad-
lábra helyezésre vonatkozó határozatot. A börtönör
ezután visszakísérte őt a fogházba, ahol addig ma-
rad, amíg valahonnét elő tudja teremteni a kikötött
óvadékösszeget.

— *A rágalmozó büntetése.* *Dorozsma* községét
mult év május 30-án nagy szenzáció tartotta izga-
gottságban. *Fleischer Odón* az ottani regálebélő fia
hirdette uton-utfélen, hogy pofonvágta *Marjalaky*
Imre ott állomásozó csendőrtiszthelyettesét. Az eset
előzménye az volt, hogy a tiszthelyettes egy bűnügy-
ben vizsgálatot tartott s szóbelileg üzent *Fleischer*-
ért, hogy őt is ki akarja hallgatni. *Fleischer* azt
mondta a hírvivőnek, hogy nem megy.

— Egy ilyen tacsóki tiszthelyettes nem parancsol
nekem, mondogatta.

Marjalaky midőn megtudta, hogy miként nyilatko-
zott róla *Fleischer*, kiment hozzá az utcára s kérdőre
vonta s mivel megismételte kijelentését, arculütötte.
Fleischer erre felemelte kezét, de a csendőrök és a
nép közbelépett s így elintéződött az ügy. *Fleischer*
azonban azt híresztelte, hogy ő visszaütötte *Marja-*
lakyt s ezt a csendőrpáncsnokság előtt lefolyó
vizsgálat folyamán is ismételte. A csendőrség utasi-
tására aztán *Marjalaky* becsületsértés és rágal-
mazás miatt perelte be *Fleischer*-t, egyrészt
a «tacsóki» kifejezésért, másrészt a híresztelés
és a tiszthelyettes felettes hatósága előtt is megerő-
sített rágalmozásért. A szegedi törvényszék becsü-
letsértés és rágalmozás vétségeért tényleg el is ítélte
Fleischer-t két havi fogházra és 400 korona pénzbir-
ságra, mivel a rágalmozást *Fleischer* maga vallotta
be. A kir. ítélőtábla *Fleischer* Odónt a rágalmozás
alól felmentette s csupán a becsületsértésben mondta
ki bűnösnek, amiért aztán nyolc napi fogházra és
50 korona pénzbüntetésre ítélte. A Kuria szüneti ta-
nácsa ma foglalkozott a vádlott és védője által be-
nyújtott semmisségi panaszokkal *Sélley Sándor* el-
nöklete alatt s *Nedeczky Odón* bíró előadásában. A
legfelsőbb bíróság *Szekely Ferenc* koronaügyész in-
dítványára *Fleischer* hatóság előtti rágalmozásért
egy havi fogházra és ötven korona pénzbüntetésre
ítélte.

Törvényesen védett

„Bob-csemege”

a legkellemebb hashajtó. Orvosok rendelik.

Kapható a gyógyszertárakban.

Főraktárak: Lux Mihály, Múzeum-körút 7., Dr. Egger Leó, Váci-körút 17., Török József, Király-utca és
Andrássy-ut, Karischmaroff A., Népszínházszemben, Fodor J. Sas-drogueria, Kerepesi-ut, Gara és Roh,
József-körút 74., Fodor Márton, VII., Király-utca 41. és Váci-körút 19., Molnár és Moser, Koronaherceg-u.,
Neruda Nándor, Kossuth Lajos-utca, Szécsi Lajos, Andrássy-ut 78., Reiner és Társa, Buda, II., Fő-utca 12.

— **Elítélt betörők.** A múlt év november 29-én éjjel herceg Odescalchi Géza üllői-ut 19. számú lakásába betörték s onnan minden értékesebb holmit elloptak. Vagy 15 különféle szekrényt törtek fel és fosztottak ki a tolvajok. A feljelentés folytán a rendőrség kutatni kezdett a tolvajok után, kiket **Mesterházy Kálmán Viktor** és **Hanuszék Alajos** személyében ép akkor fogták el, midőn egy Andrásy-uti kávéházban dorbézoltak. A betörőkről később kiderült, hogy a honvéd-laktanyában elkövetett számos lopásokban is részük volt. A vizsgálat folyamán az is kiderült, hogy Mesterházyt uri barátja, Hanuszék Alajos csábította a betörésre. A büntető törvényszék ezen lopáson felül még a Ferenc József-honvéd-laktanyában előfordult lopások miatt, valamint **Lozász Eva** panaszára család bűntette miatt helyezte vád alá az uri betörőket, kiket a lefolytatott tárgyalás után **2-2 évi fegyházra** ítélték. Az ügyészek súlyosbítás miatt, a védők és vádlottaknak pedig a büntetés leszállítását bejelentett felebbezését ma tárgyalta a kir. ítélőtábla, mely az elsőbírósági ítéletet helybenhagyta.

KÖZGAZDASÁG.

A len- és kenderkikészítő telepek támogatása. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter nagyfontosságú rendeletet intézett a gazdasági egyesületekhez. Habár az osztrák-magyar gazdasági kiegyezés tervezetében a **nyersanyagvámokat** tudvalevőleg elejtették, a miniszter mégis módot talált arra, hogy az egyoldalú szemtermelés megszüntetése, nemkülönben a mezőgazdaság általános jövedelmezőségének fokozása szempontjából oly fontos **len- és kendertermelést, a kikészítő-telepek** nagybőnmérvű állami támogatása által föllendítse. Rendeletében a miniszter különös súlyt vet a len- és kenderkikészítő-telepek **szövetkezeti** formájára s arra, hogy a szövetkezeti kikészítő-telepek üzletrészeit **kisgazdák** jegyezzék. Az állami szubvencióban részesülő len- és kenderkikészítő telepek kötelesek **magyar nyersanyagot** földolgozni, ez a rendelkezés csak kivételesen indokolt esetekben föllüggeszthető. Kötelesek továbbá ugyanezen len- és kenderkikészítő telepek könyveiket **magyar nyelven** vezetni s ezekbe a földművelési miniszter közegeinek bármikor betekintést engedni. Az állami szubvenció odaítéléséről, illetve engedélyezéséről a miniszter a következőképpen intézkedik:

1. **Szövetkezetek, vállalkozók és részvénytársaságok,** amelyek a technika követelményeinek megfelelő, a földművelésügyi miniszter által megállapított üzemképességű **kender- vagy lenkikészítő telepet** létesítenek és kötelezik magukat, hogy a telep üzemképességének megfelelő mennyiségű kórot előre megállapított, **minőség szerint emelkedő legkisebb áron** beváltják, az ezen telep építkezési és berendezési költségei összegének 50%-ig, legfeljebb azonban 75,000 kor.-ig terjedhető **kamatmentes államkölcsönt** nyerhetnek, mely az alábbi módozatok mellett fizetendő vissza. Ezen állami támogatás engedélyezésénél a telep üzemképességéhez és a helyi körülményekhez képest kiköthető, hogy a nyersanyag legalább bizonyos része a **kistermelők** révén fedeztessék. Az államkölcsön visszafizetése a telep létesítését követő tíz év után veszi kezdetét és további tizenöt évi mindenkor január hó 31-ikén esedékes egyenlő részletekre felosztva teljesítendő akként, hogy a telep létesítését követő 25 év elmultával az egész kölcsön törlesztve legyen; csak egy részlet fizetésének elmulasztásával is az egész kölcsön esedékessé válik.

2. **Szövetkezetek,** melyek főleg kisebb telepeket létesítenek, a telep építkezési és berendezési költségei összegének 40 százalékáig, legfeljebb azonban 35,000 koronáig terjedhető vissza nem fizetendő államsegélyben részesülhetnek, ha a **szövetkezeti üzletrészeknek legalább fele a kisgazdák kezében van;** az államsegély az építkezési és berendezési költségek összegének 60 százalékáig, legfeljebb azonban 50,000 koronáig terjedhet, ha az **üzletrészeknek háromnegyed része kisgazdák kezében van.**

3. **Községek, községi szövetkezetek, gazdakörök,** amelyek egy vagy több község kisgazdái által természetesen kórot kiállításához mesterséges kender- vagy lenáztatót létesítenek, az áztatók építkezési költségeinek 80 százalékáig, legfeljebb azonban 500 koronáig terjedő államsegélyben részesülhetnek, ha

az áztatóhoz szükséges egyéb befektetésekről, ugyanint területéről, pajtáról, a **vízszerszéshez** szükséges erőről s az áztató fentartásáról és üzemben tartásához szükséges egyéb kellékekről gondoskodnak s erre a megfelelő fedezetet kimutatják s az áztatást megállapított díj mellett a község minden gazdájának megengedik.

4. Az állami támogatás megállapításánál csak azoknak az anyagoknak és gépeknek értéke vehető alapul, amelyeknek **belföldi származását,** vagy amennyiben a belföldi ipar révén be nem szerezhették, ezen körülményt az államsegélyt kérő igazolja. Az államsegély értéke felett a tulajdonos huszonöt évig csak azzal a korlátozással rendelkezhetik, hogy az illető telep s annak részei a kitűzött célra használhatók; amennyiben pedig a telep bármely okból rendelkezésétől elvonatnék vagy eladhatnék, az államsegély visszafizetendő.

Az **Osztrák-Magyar Bank állása,** mint Bécsből jelentik, 1903. aug. 23-án ez volt: Bankjegyforgalom 1,536,302,000 (— 11,116,000) korona. Erckészlet 1,458,389,000 (+ 1,200,000) korona. Váltótárca 213,851,000 (+ 10,899,000) korona. Lombardüzlet 38,858,000 (+ 362,000) korona. Adómentes bankjegytartalék 318,861,000 (+ 12,660,000) korona.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza elkelt 40000 métermázsa 2 és fél fillérrel magasabb áron.

Készárnyület.

Uj-Buza:

Tiszavidéki: 500 mm. 82 k. 7.85-5 korona, 100 mm. 82 k. 7.82 korona, 500 mm. 80 k. 7.77-5 korona, 150 mm. 80.5 k. 7.80 korona, 300 mm. 80 k. 7.82 korona, 150 mm. 80 k. 7.80-5 korona, 100 mm. 81 k. 7.82-5 korona, 1500 mm. 80 k. 7.82 korona, 800 mm. 80 k. 7.75 korona, 2000 mm. 80 k. 7.85 korona, 100 mm. 80 k. 7.72 korona, 150 mm. 80 k. 7.80 korona, 150 mm. 80 k. 7.75 korona, 500 mm. 79 k. 7.77 korona, 100 mm. 79 k. 7.75-5 korona, 300 mm. 79.5 k. 7.70 korona, 200 mm. 79.5 k. 7.70 korona, 500 mm. 79 k. 7.75 korona, 100 mm. 80 k. 7.77-5 korona, 500 mm. 79.5 k. 7.80 korona, 200 mm. 79 k. 7.67-5 korona, 2000 mm. 79 k. 7.70 korona, 1000 mm. 79.5 k. 7.75 korona, 100 mm. 78.5 k. 7.57 korona, 300 mm. 78 k. 7.72 korona, 100 mm. 78 k. 7.57 korona, 100 mm. 79 k. 7.65 korona, 500 mm. 79 k. 7.70 korona, 200 mm. 79 k. 7.65 korona.

H.-M.-Vásárhelyi: 2000 mm. 80 k. 7.87-5 korona.

Fejérmegyei: 1500 mm. 77 k. 7.60 korona.

Pestmegyevidéki: 600 mm. 80 k. 7.65 korona, 200 mm. 80 k. 7.65 korona, 300 mm. 80 k. 7.70 korona, 100 mm. 80.5 k. 7.65 korona, 700 mm. 80 k. 7.70 korona, 500 mm. 80 k. 7.77-5 korona, 300 mm. 80 k. 7.67-5 korona, 100 mm. 80 k. 7.72-5 korona, 200 mm. 80 k. 7.70 korona, 100 mm. 80 k. 7.70 korona, 800 mm. 79 k. 7.62-5 kor., 1000 mm. 79.5 k. 7.65 korona, 300 mm. 79 k. 7.65 korona, 150 mm. 79 k. 7.65 korona, 400 mm. 78.5 k. 7.60 korona, 100 mm. 78 k. 7.60 korona, 100 mm. 78 k. 7.62-5 korona, 100 mm. 77.5 k. 7.55 korona, 300 mm. 77.5 k. 7.50 korona, 200 mm. 78 k. 7.50 korona, 100 mm. 77.5 k. 7.10 korona, 100 mm. 77.3 k. 7.40 korona.

Hartai: 1140 mm. 78 k. 7.70 korona.

O-Becsei: 2000 mm. 77.5 k. 7.71-5 korona, 1500 mm. 77.5 k. 7.71-5 korona.

Becskereki: 3000 mm. 78 k. 7.60 korona, 3300 mm. 77.5 k. 7.51-5 korona.

B.-Sz.-Györgyi: 2000 mm. 77-9 k. 7.60 korona, **Szerémségi:** 100 mm. 78 k. 7.55 korona.

Pancsovat: 2500 mm. 76 k. 7.35 korona.

O-Buza:

Tiszavidéki: 700 mm. 80 k. 7.87-5 korona, **Rozs:** 150 mm. 6.22-5 korona, 600 mm. 6.20 korona, 300 mm. 6.17-5 korona, 600 mm. 6.10 korona, 600 mm. 6.07-5 korona, 200 mm. 6.07-5 korona, 2200 mm. 6.05 korona, 400 mm. 6.07-5 korona, 200 mm. 6.— korona, 100 6.05 korona.

Arpa: 100 mm. 5.60 korona, 200 mm. 5.50 korona.

Zab (6-áru): 150 mm. 5.70 korona, zab (uj áru) 100 mm. 5.60 korona, 100 mm. 5.60 korona, 100 mm. 5.65 korona, 150 mm. 5.55 korona, 100 mm. 5.55 korona, 400 mm. 5.57-5 korona.

Tengeri: 2000 mm. 6.15 korona, 1000 mm. 6.15 korona.

Érték-tőzsde.

Elénk helyi vásárlásokra és az ultimo elhelyezés sima lefolyása alapján az irányzat szilárd. A járadékpiac szintén élénk volt.

Az előtőzsdén jegyeztek			
Osztrák hitel	— — —	643 50	644 50
Magyar hitel	— — —	708 50	708 50
4 ^o koronajáradék	— — —	98 90	98 90
Leszámitolóbank	— — —	441.—	441.—
Jelzálogbank részv.	— — —	499 50	499 50
Rimamurányi	— — —	441.—	442 50
Allamvasut	— — —	648.—	648 50
Városi villamos	— — —	295.—	295.—
Budapesti Közuti	— — —	593 50	596.—
A déli tőzsdén zártak:			
Osztrák hitelrészvény	— — —	643 —	— — —
Magyar hitelrészv.	— — —	707 75	— — —
4 ^o koronajáradék	— — —	98.90	— — —
Leszámitolóbank	— — —	441.50	— — —
Jelzálogbank részv.	— — —	500.—	— — —
Rimamurányi	— — —	442.—	— — —
Allamvasut	— — —	647.50	— — —
Városi villamos	— — —	295.—	— — —
Budapesti Közuti	— — —	595.50	— — —

REGÉNY-CSARNOK.

Balkáni képek.

Közli: **Skender Bég.**

(Folytatás.)

Hin remények.

Igy fordult az idő kereké meg egyet s az 1854. év a Keletet még nagyobb bonyodalomban találta, mint egy évvel előtte. Csakhogy a tavasz virága sem hozta meg a magyar ügynek a kívánt reménységet. Klapka csüggetően várta a dolgok végkifejlesztését. Czecz azonban hamarabb átlátott a szítán s mikor úgy hitte, hogy az a bizonyos európai koncert, amelynek a programját olyan nehezen állítják össze, alig foly le anélkül, hogy benne Ausztria legalább a pikulás szerepét ne játszsza, reményevesztetten bucsut mondott Konstantinápolynak nem mulasztva el Klapkát biztosítani, hogy ha várakozása ellenére a dolog mégis úgy ütne ki, hogy a magyar ügy hasznát láthatná belőle, ő mindig ott lesz, ahol a haza érdeke kívánja.

Ezenközben az ugynevezett beteg embert ugyancsak kurálták a diplomácia konyháján kutyvasztott herbateákkal, amikből maguk a török államférfiak is sokat fogyasztottak, ami abból is látszott, hogy már a tavasz beköszöntött, azonban Klapka mindig nem jutott kinevezési fermánjához, noha az összes török hadiszállásokon régen ismeretes volt már a tábornok alkalmaztatása, amelytől magyar emigránsok nemcsak sokat, de mindent vártak.

Nem lesz talán fölösleges az egyes táborokban uralkodó hangulat megismerésére néhány levelet közölni, melyeket a már szolgálatban levő magyar tábornokok intéztek Klapkához s melyek közül álljon itt elsőnek gróf Guyon Richárd levele szó szerint, úgy, amint azt Klapka tábornok emlékirataiban is közölte. Ime a levél:

Kars, főhadiszállás, 1854. április 14.

Január 15-iki leveledre adott válaszomat bizonyára megkaptad már. En is kezemhez vettem Tevis őrnagy utján febr. 25. és március 13-án kelt két leveledet. Fogadd forró köszönetemet az utbaigazításért.

Igazán átkozott nyomoruság, hogy az emberek ármánykodás nélkül meg nem élhetnek, kivált manap, mikor mindannyiunknak egyesült erővel kellene munkálkodnunk...

Köszönöm a küldött hadművelési térképet; jó hasznát fogom venni, mert a mieink felette gyarlók és hibásak. Itt még mindig szigorú tében vagyunk. Minden hó alatt áll, mely némely helyen 6—8 láb magas. Hadakozásról tehát egyelőre szó sem lehet még; egyébként már több ízben volt szerencsém a császári kormányt oly irányban értesíteni, hogy itt legalább 100,000 emberre és 250 ágyura lenne szükség, ha eredményel akarunk harcolni s így, 60,000-re is alig tehető emberrel s 150 ágyúval semmit sem merészelhetünk.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: **MAGYAR GYULA.**

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Sajátkészítményű férfiruha-áruház

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. szám (az Udvari-kávéház mellett).

Előre haladt idény miatt leszállított árak.

A szabott ár minden darabon látható. A szabott ár minden darabon látható. Dus választék fiu- és gyermekruhákban, piquet- és szövetmellényekben.

Kívánatra mintákat bérmentve küldök.

102

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1903. augusztus hó 27-én.

Népszínház.

Krecsányi Ignác színtársulatának közreműködésével:

Ejeli menedékhely.

Jelenetek 4 felvonásban. Kezdeti fél 8 órakor.

Uránia.

Szerbia.

160 színesen voltított képpel és 20 mozgófényképpel. Irta: Strausz Adolf dr. Kezdeti fél 8 órakor.

Fővárosi nyári színház.

Nap és hold.

Operette 3 felvonásban. Kezdeti fél 8 órakor.

Schoffola Ernő

A rugyantagyártás meghonosítója Budapest, VI., Andrásy-ut 2. Legjobb minőségű gummitömlők kerti fecskendezésre árjegyzék ingyen.

ŐS-BUDAVÁRA

Nyitva délután 6-tól reggeli 4 óráig.

Ma, szerdán tündéri kivilágítás. augusztus 26-án

A nagy varieté-színpadon fellépnek:

LITTLE PICH

az előzetesen karikatúra-komikus, továbbá MAX MORCELLI, zeneutazó, SAFAEL és COLOMBEL francia duettisták, GENNY-család, különleges akrobaták, PESCHOFF-csoport, orosz ének- és táncművészek. MORCASCHANI, MISS RAVENSBERG, stb.

FOLIES-COMIQUES

két új bohózat és Steinhardt az ő érdekes új szövegeivel. Páholyok és ülőhelyek az esti torlódás miatt előreválthatók. Belepódi 60 fill. Kedvezményes jegyek a városi tőzsdéken.

90 kr.

Minden órajavítás arany, ezüst és drágakő beváltás a legmagasabb árban Schiller Izsó IV., Királyi Pál-utca 12. sz.

Werndl-fegyverek

katonai puskaművesek által kipróbálva legjobb állapotban

Gyalogsági fegyver	K 5.— 7.— 10.—
Rövid gyalogsági fegyver	K 8.— 12.— 15.—
Lovassági karabély egészen új	K 25.— 30.— 40.—
Töltények darabja	K — 10 — 10 — 10
Fegyverszj darabja	K 1.— 2.— 3.—
Szurony hüvellyel darabja	K —.60 1.— 1.50
Lefauchev revolver	K 4.— 6.— 8.—
Buldog revolver	K 6.— 8.— 10.—

Fegyvereinkért jótállást vállalunk. 78

Tiller Mór és Társa

cs. és kir. udv. szállítók egyenruházati intézete Budapest, IV. Váci-utca 35. sz.

HIRDETÉSEKET

felvesz a
»MAGYARSÁG»
kiadóhivatala.

FISCHER MÓR

uri és női cipész-üzlete Budapest, VI., Csengery-u. 72.

Megrendelések pontosan és a legzölésesebb kivitelben eszközöltetnek. Orthopéd-műcipőket a legjutányosabb áron készítenek.

Törlesztéses

kölcsönt!

Földbirtokra, házakra 4-65% mellett (töketörlesztéssel együtt) az érték 70%-ig. Közhivatalnokoknak 15 évi törlesztésre személyhitelt kezes nélkül katonai házassági óvadékra, továbbá minden hitelképes egyének leggyorsabb és diskrét lebonyolítás mellett kiesszközöl. (Válaszbélyeg.)

Mellinger Oszkár

BUDAPEST, 145
IV., Ujvilág-utca 33. szám.

M. kir. államvasutak.

126.322/903—C/II. sz.

Hirdetmény.

Magyar-német fa- és kéreg-forgalom.

Sziács állomás azonnal való érvényességgel felvétetik a fenti forgalomban fennálló kivételes díjszabásba, az abban Zólyom állomásra nézve foglalt B. alatti díjtételekkel.

Budapest, 1903 augusztus hóban.

A m. kir. államv. igazgatósága, a részes vasutak nevében is. (Utányomás nem díjaztatik.)

122.290—903. sz.

Hirdetmény.

Uj személy-díjszabás életbe léptetése a Hódmezővásárhely-Makó-Nagyszentmiklósi helyi érd. vasuton.

Ezen vasuton a makóújváros-nagyszentmiklósi vonalrész megnyitása napján új személy-díjszabás lép életbe.

Az új díjszabás, melylyel a nevezett h. é. vasut megnyitása napján életbe lépett díjszabás érvényen kívül helyeztetik, a magy. kir. államvasutak díjszabás elárúsító irodájában (Budapest, Csengery-u. 33. sz.) 20 fillérért kapható.

Budapest, 1903 aug. 17.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Rendkívül érdekes dráma

A LELKIISMERET

írta

Paul Anthelme.

Diszes kiadás 10 képpel igen finom papiroson.

Ára 2 korona. Ara 2 korona.

= A „Magyarság” olvasóinak 25% kedvezmény. =

A dráma főhőse egy falusi plébános, ki a gyónási titok áldozata.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

Orvosok ajánlják Szivák

Heddy-crème-jét,

a kosmetikai szerek ideálját.

Az egyetlen arc-crème, mely semmiféle ártalmas szert nem tartalmaz.

Hatása csodás!

Már a legrövidebb használat után eltávolít szeplőt, májfoltot, bőr-atkát és pörseéseket, megtisztítja az arcbőrt napsütéstől, hamvassá teszi és késő aggkorig üde színben tartja.

Csodás hatásért kezeskedünk!

Egy tégely ára 1 kor. 50 fill. * Egy tégely ára 1 kor. 50 fill.

Kapható a magyarországi főraktárban:

Beck A. illatszerüzletében

Budapest, V. ker., Sétatér-utca 5. szám.

Diskrét szétküldés utánvét mellett.

A „HARISNYAKIRÁLY”-nál

BUDAPEST, VI. ker., Teréz-kürut 2. szám.

Kaphatók kizárólag az új divatu szürke nyíl harisnyák.

Párja 90 fillér, Párja 90 fillér

Minden szó 3 fill.
Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés
ára: 30 fillér.

A Magyarorság minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdésközpontokra ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszbélyeget beküldi. Ha valaki körülnyesebb értesítést kíván, a szükséges válaszbélyegen felül még 40 fillér küldendő.

Moskovitz Éde

uril és női cipészüzlet
Budapest, V., Nádor-u. 21.

Megrendelések a legújabb és legjobb bőrből készültnek. Dus választék saját készítményein uril-, női- és gyermekcipőkben, jutányos árak mellett.

Orthopédiai cipők készíttetnek.
Alapították 1849.

Hivatalszolga

Évi 500 kor. fizetéssel, megfelelő lakpénzzel és 60 kor. ruhaátalánnyal felvétetik. Határidő: szept. 5. Cím a kiadóhivatalban. 1927

Hivatalszolga

felvétetik járásbírságához. Évi fizetés 500 korona, 100 kor. lakáspénz és 100 kor. ruhaátalány. Határidő: szeptember 5. Cím a kiadóhivatalban. 1944

Művészies munka!

KLEIN ADOLF
férfi-szabó üzletében
Budapest, VI., Dessewffy-u. 23.

„Munkácsi”-hoz.

Készít mérték szerint öltönyt vagy felöltőt 15 frittól feljebb gyapjuszövet maradékból. Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek. Kívánatra mintákat küldök. Akadémiai szabászat szerint. Több évi tapasztalatomat Neuländer Testvérek és Weiner és Grünbaum cs. és kir. udv. szabóknál szereztem.

Pénzkölcsönt!

Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokait nagy kamatu adóság terheli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamattal a tőke is törlesztve lesz s adós bármikor felmondhat, a pénzintézet azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon

Grünsfeld S.-hez
Budapest, Király-u. 23. sz.

WEISZ JÓNÁS

óras- és ékszer-üzlet
Budapest, VI., Váci-körút 53.
Olcsó jó és pontos kiszolgálás. Három évi jótállás. Nagy választék inga-, zseb- és fali-órákban. Javítások házból és házhoz szállíttatnak.

Hivatalszolga

pénztügyigazgatósághoz. 500 korona fizetéssel és szabályszerű lakpénzzel felvétetik. Határidő: szept. 20. Cím a kiadóhivatalban. 1918

1 forint

heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olcsó áron kaphatók. Weisz Jakab József-körút 31/a.

Divatos bicikli

15 frittól feljebb, ugyanott bicikli alkatrészek féláron kaphatók. VIII., Dobozi-u. 21. órásnál.

Egy szerény

igényű fiatal urilány előkelő családnál mint házi kisasszony alkalmazást keres. A háztartásba jártas és főleg jó bánásmódrá reflektál. Czum a kiadóba. 2789

Domonkos Lajos

uri és női cipész meter
Budapest, Teréz-körút 32.
Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uril-, női- és gyermek-cipők-ből a legolcsóbb árban. — Mértékszerű megrendelések jutányos árban és pontosan eszközöltetnek.

Bloch S.

okl. tan- és gyakorló könyvelő, Erzsébet-körút 58, képez felnőtteket a magas m. kir. miniszterium engedélye alapján az egyszerű és kettős könyvvitelben, kereskedelmi levelezés, szép és helyesírásban, valamint a magyar és német nyelvben. Hölgyeknek külön oktatás. Vidékiek levélbelileg sajátíthatják el a könyvitelt.

Posta-

iskolaszolga, vagy hármiféle állásra ajánlkozik Gaál András Mező-Bodon, posta Mező-Lengyel.

Elvállalok

ügynökséged akár milyen szakmából. Simon Herczog, Krakau, Dietelgasse 52.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

SZELLO R.

saját készítményű uril-, női- és gyermek cipő-raktára
Budapest, Csömöri-ut 12. sz. (Keleti pályaudvarral szemben.)
Mértékszerű megrendelések pontosan készíttetnek. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek. Javítások elfogadtatnak.

Hivatalszolga

500 kor. fizetéssel, 120 kor. lakpénzzel és 100 korona ruhailetményvel javadalmazva felvétetik. Határidő: szept. 9. Cím a kiadóhivatalban. 1955

Gépezeteket és kazán-

fűtőket a «Magyarországi gépezetek és kazán-ütők egylete» (Főherceg Sándor-utca 42.) cséplésre és egyéb tüzemekhez díjtalanul közvetit.

Alapos oktatást

a francia-, angol, olasz-, magyar- és német-nyelvben (nyelvtan, társalgás, levelezés, stb.) ad egy uril-, ki az illető országokban tartózkodott. Kitérő referenciák. VII., Erzsébet-körút 58. sz., II. emelet 13. ajtó.

DRESZMANN KAROLY

BUDAPEST
borotva homoru-köszörülde villanyerővel. — Különlegeségi üzlet horbóly- és fodrászati-cikkben. — Nagy raktár angol és svéd borotvákban. — Iroda és forgalmi helyiség: VII., Rottenbiller-utca 6/a. (Munkás-u. sarok).

Barna Gyula

ajánlja ujonnan berendezett kávé- és teicsarnokát. Elsőrendű uradalmi teitermékek házhoz szállíttatnak. Pontos és gyors kiszolgálás! V., Nádor-utca 21.

Tisztességes

fiatal leány minden házi teendőkhöz jártas, magános urhoz ajánlkozik. — Körös-utca 14. sz., I. 12.

Posta

és távirtda szolgálk 600 kor. fizetéssel, szabályszerű lakbérrel, évi 20 kor. lábbeli átalanynyal és természetbeni ruhailetményvel javadalmazva, felvétetnek. — Határidő: szept. 30. Cím a kiadóhivatalban. 1966

Balaton csarnok V., Vadász- és Hajnal-u. sarok.
Saját épületében **kávéház és szálloda**
ma megnyit ujonnan átalakítva. Naponta kifünű cigányzene. Szálloda-szobák 3 korona. Ker. utasoknak 20% engedmény. Tisztelettel
187 **Veszprémi Steiner Sándor.**

Lovogrin!

A világ legjobb amerikai hajvize, hajkihullás ellen, egyszerűs mind a legjobb hajnövesztő szer, ami mindent felülmul, mi eddig létezett. — Nagy üveg 5 kor., kis üveg 2 kor. Ugyanílyen hatású amerikai Lovogrin-szappan hajnövesztő 1 kor., Lovogrin-szappan májfolt és szeplő ellen 1 korona. 142

Főraktár: **BECK A. ALBERT**

illatszerraktárában

V. ker., Sétatér-u. 5. (A Lipótvárosi szállodában)

Uj gyógymód! * Uj gyógymód!

Betegeknek legjobban ajánlhatjuk

Dr. MITZGER hirneves intézetét
Budapest, VI., Teréz-körút 44., I. em.

Egyedüli intézet, hol a legelhanyagottabb betegségek, bőr-, ideg-, vér-, ideggyengeségi, csuzos, reumatikus és belső kronikus betegségek a 129

Kataphorese

csodás uj gyógymód által oly lelkiismeretes alaposággal és tökéletes biztonsággal gyógykezeltetnek, hogy a tiszteletdíj teljes gyógyulás után is fizethető. Ezen áldásos gyógymódot, hogy szegényebb sorsuak is igénybe vehessék, a kik kétszeresen vannak egészségükre szorulva, az intézet naponként 8-9-ig d. e. teljesen ingyen rendel. Ünne- és vasárnap d. e. 8-12, d. u. 2-4-ig. Levelekre díjtalanul válaszoltatik.

PROSPEKTUS KIVÁNATRA KÜLDETIK
M. kir. SZAB. 26376. sz.
EREDMÉNY
PREDNER SZKY JELE
KÖLTŐ ÉS NEVELŐ
KÉSZÜLETEK AZ
EDDIG LÉTEZŐK
KÖZÖTT A LEG
JÓBÉK
MAGYAR
GYÁRTMÁNY
BUDAPEST
II. VÖRÖSMARTY-U.
33. SZÁM

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGLCSŐBB.

PAP LAN PAP LAN PAP LAN

ÖSSZEMAJTHATÓ VASÁGY IACÉLSODRONY
3KIVENETŐ MATRACCAL 10Frt. ÁGYBETÉT 5Frt.

GICHNER JÁNOS

paplan, matrác és kárpitósáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára.

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző árúk kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

HATSCHEK ARTHUR
Budapest, IV. kerület, Muzeum-körút 21. sz.
látészerszeti és fényképezőgépek és kellékek szaküzlete.
Különlegességekben dus választék jutányos árak mellett.
E lap olvasói 10% árkedvezményben részesülnek.

Eddig nem létezett, páratlan a maga nemében a **REKORD**
műintézet szövetkezet, mely hazai szegénysorsu akademia-művészekből alakult és céljuk a nagyközönségnek alkalmat nyujtani igazán művészi munkák olcsó beszerzésére, vállalkozók és ügynőkök kizárásával. Kérjük a n. é. közönség b. pártfogását, mert ez által alkalmat nyujt, az elnvomott művészeknek pályájuk folytatására. Jó munkáért mindenkor kezeséget vállalunk bármely rossz fénykép után.
Arak minden utánfizetés nélkül.
Szines képek:
Életnagyságu krétarajzok v. nagyítások papirkerettel együtt ... 3 K.
Életnagyságu pasztellfestmény papirkerettel együtt ... 6 "
Életnagyságu olajfestmény ... 10 "
Vidékre utánvétel minden kép után 1 korona csomagolási díj fizetendő.
98 **Müterem:**
Budapest, VII., Rottenbiller-utca 46.

BUTOROK a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig legjutányosabban kaphatók ugy készpénzért, mint részletfizetésre **EHRENTREU** és **FUCHS** testvéroknél
Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrássy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Grossmann B. és Társa Erzsébet-körút 12. I/9. 14-16 forintért férföltönyök mérték után készíttetnek a legujabb és legdivatosabb szövetekből. (154) Telefonszám 12-11.

Nyomatott a „Stenhanum” kő ríforgó gépen, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28a